

Il-Belt VICTORIA

Rivista mahruġa mill-Parroċċa ta' San Gorg • Għawdex

Mejju – Gunju 1999

Nru. 107

Messagg mill-Arcipriet

HUTNA L-EMIGRANTI

Wiehed mill-għanjiet li għalih bdiet tiġi pubblikata din ir-rivista tal-Parroċċa tagħna f'Lulju ta' l-1981 kien li jinżamm kuntatt mal-membri tal-komunita' parrokkjali tagħna li jinsabu jghixu f'artijiet ohra. Dan l-iskop ilhaqni għax sa mill-ewwel harga din ir-rivista bdiet tiġi mibghuta bl-ajru lil numru sabih ta' emigranti fl-Awstrajla, il-Kanada, fl-Istati Uniti, fl-Ingilterra u f'postijiet ohra.

Ahna konvinti li kull min jirċviha jiehu gost jaqra x'inhu jgri fil-parroċċa kif ukoll jitghallem xi haga mill-artikli li jiġu pubblikati. Dan jidher mill-fatt li ta' sikwit nirċievu minn għand bosta minnkomm għotjiet bhala sosten għar-rivista. L-għajna tagħkom mehtigħu u naf li kull meta tkunu fostna tiringrazzjawna talli nibghatulkom din ir-rivista. iżda llum nixtiequ nghanlilkom appell.

Nafu li għad baqa' hafna u hafna emigranti li jkunu jixtiequ jibdw jirċievu regolarment ir-rivista tagħna. Għalhekk nixtiequ nappellaw lil min qed jirċviha biex jagħmel hiltu u jghid lil emigranti ohra biex jibghatulna l-indirizz tagħhom u ahna nibdw nibghatuhilhom ukoll. Jekk kull min jirċviha jghidilna b'emigrant iehor nirduppjaw il-lista twila li diġa għandna.

Intom fejn intom, għeziež emigranti hutna, nibghat lilkom u lill-familji tagħkom l-isbah xewqat u j'Alla permezz ta' dawn il-ftit paġni li tirċievu thossukom parti minna u li dak li taqraw ikompli jghinkom tghixu l-hajja tagħkom fil-Grazzja t'Alla bil-għajna u l-interċessjoni tal-mahbub Patrun tagħna San Gorg Martri.

It-Talba tal- 'Missierna'

Min jaf kemm il-darba nghidu t-talba tal-"Missierna" mingħajr ma nahsbu x'inkunu qed nghidu. Kieku kellu jkellimna Alla l-Missier meta nitobuh min jaf x'jghid għalina. Din hija traduzzjoni mill-Ingliż ta' diskursata bejn xi hadd li kien qed jghid din it-talba u Alla l-Missier. Veru li kultant ma noqgħodux nahsbu dwar dak li nkunu qed nghidu.

Missierna, li inti fis-smewwiet.

• **Iva.**

Jien smajt xi lehen?

• **Iva, hekk hu.**

Ahjar nerga nibda. Missierna li inti fis-smewwiet.

• **Iva għidli.**

IL-BELT

VICTORIA

RIVISTA TA' KULL XAHREJN

Uffieċju Editorjali

CENTRU PARROKKJALI SAN GÖRG

Triq il-Kanfa, Victoria, Għawdex • Tel. 55 63 77

MEMBRI ĠODDA FIL-KOMUNITA' PARROKKJALI

10.04.99: JANICA

blint Joseph Spiteri u Josephine nee' Spiteri

11.04.99: BENJAMIN

iben Anton Grech u Maria nee' Vassallo

09.05.99: ELAIN u NICOLE

ulied Joseph Grech u Vivianne nee' Azzopardi

INGHAQDU FIS-SAGRAMENT
TAŻ-ŻWIEĠ

24.04.99: George Cini u Roberta Attard

MARRU JINGHAQDU MA'
KRISTU RXUXTAT

14.04.99: Guzeppi Micallef

14.04.99: Carmena Vella

22.04.99: Gorga Scicluna

29.04.99: Gorg Schembri

07.05.99: Tarcisja Attard

11.05.99: Toni Micallef

13.05.99: Joseph Balucci

Donazzjonijiet b'Risq ir-Rivista:

Grazzi

Gorg Cassar, Fontana	Lm2
Anton Farrugia, Victoria	Lm2
Mons. F. Azzopardi	Lm2
Guzeppi Galea	Lm2

LOURDES 1999

Żur il-Belt tal-Madonna
mis-26 sal-31
ta' Lulju

Baq'a'Ftit Postijiet Biss

Min hu interessat ikellem lil Mons Salv Borg

Editorjal

LEJN MILLENJU IEHOR

Ma kull min tiltaqa' bilfors jissemma' l-fatt li fi ffit xhur oħra jiġi fil-trienju t-tieni millenju. Maġna ġa qed jahsbu u jippreparaw x'ser jagħmlu biex jiċċelebraw dan l-avveniment. Ikkiet, xalar, divertiment: huma fuq l-aġenda ta' hafna nies. Dawn mohħhom biss fil-mument meta l-arloġġ, jew ahjar iż-żmien, jgħaddi minn millenju għal ieħor.

Imma ż-żmien x'inhu? Mhux Għawdex ser nibqgħu! Mhux fejn trabbejna ser nerggħu nsbu ruħna! Mhux lejn l-istess xogħol ser nerggħu mmiddu għoqna! Veru li dan l-avveniment ma jiġix kuljum, pero' tajjeb li ma nesagerawx. Tajjeb li nahsbu sewwa li l-hajja tibqa' sejra u tajjeb nahsbu x'ser ingorru maġna mill-millenju li ser jasiċċa għall-millenju l-ġdid.

Fil-millenju li għadda, speċjalment fi-ahhar sekku tiegħu, graw avvenimenti kbar. Gwerer, invenzjonijiet straordinari, tibdil fil-mod tal-hajja, tixrid ta' ideat ġodda u mitt haga oħra. Saru bidliet kbar! Saru tibdijiet fis-sistema edukattiva, fis-soċjeta', fil-familja u anke fil-Knisja. Imma minkejja kollox, il-principji fundamentali tal-fidi Nisranja kif mgħallma mill-Knisja Kattolika ma nbidlux u mhux ser jimbidu mal-bidu ta' millenju ieħor.

Dan il-fatt hemm bżonn inżommuh quddiem għajnejna. Jekk verament irridu niċċelebraw il-bidu ta' millenju ieħor bis-serjeta', ojjew naraw li dak li huwa bażiku għall-hajja sinċiera u awtentika Nisranja ma nwarrebux għax forsi nahsbu li għadda żmienu. Dan hemm bżonn li nifhem u nifhem sewwa.

U waqt li nżommu dan kollu quddiem għajnejna nippenjaw ruħna li nissiebu fil-programm ta' attivitajiet biex jiġi celebrat dan l-avveniment li qed jithejja kemm mid-Djoċesi kif ukoll mill-Parroċċa tagħna.

LEJN FESTA OħRA

Fi-ahhar Sollennita' Liturgika, ta' dan il-millenju, f'għieh San Gorg Martri, nhar il-Gimgha 23 ta' April 1999 hrigna l-istatwa ta' San Gorg min-niċċa tagħha. Maġa mhix tas-soltu! L-iskop kien singulari. Il-messaġġ wasal għax il-Bazilika tagħna mtliet daqs bajda biex raddejna hajr lill-Protettur t'Għawdex tagħna għall-harsien tiegħu matul dawn l-ahhar elf sena. Tlabnieh b'herqa kbira biex jibqa' f'qalbna u jibqa' jħarisna fis-sin li gejjin.

J'Alla f'Lulju li gej, meta jsiru manifestazzjonijiet kbar f'għieh il-Patron tagħna u ta' gżritna, inkomplu nroddulu hajr u nitolbuh ikompli jħarisna. Għad għandna bżonn il-patroċinju tiegħu! Għad għandna bżonn l-eżempju tiegħu ta' fidi bla kompromessi! Għad għandna bżonn il-harsien tiegħu!

Mela fil-gimghat li baqa', nattendu għall-funzjonijiet tal-Hamisijiet bi thejjija għall-festa, halli f'Lulju nkunu denji niċċelebraw l-ahhar festa ta' dan il-millenju f'għieh San Gorg tagħna.

**It-Tfal li għamlu I-PREĊETT
nhar I-Erbgħa 5 ta' Meġju 1999*****Is-Subien:***

ATTARD Joel, ATTARD Justin, BRINIOLI Jonathan, CACHIA Albert, CAMILLERI G. Joseph, CARUANA Dennis, CARUANA Fredrick, CARUANA Stephen, CASHA Alan, CURMI Clayton, FARRUGIA Andrew, FARRUGIA Jean Paul, FENECH Philip, GALEA James, GALEA Savio, GAUCI Matthew, GRIMA Joseph, PACE Matthew, RAPA Mark Josef, SPITERI Christian Joseph, SPITERI Shaun, TABONE Charlon, THEUMA Richard, VELLA Christian Peter Paul, VELLA Emanuel, Vella Johan.

Il-Bniet:

AZZOPARDI Daniela, BORG Marika, CAUCHI Rebecca, FARRUGIA Dorianne, FARRUGIA Patricia, FENECH Casie, FENECH Christine, GRIMA Christiana, MEJLAK Elisa, MERECIECA Chantelle, PISANI Erica Sylvana, PORTELLI Antinette, PORTELLI Jessica, SALIBA Maria, SPITERI Elise Ann, TABONE Doreen, XUEREB Glorienne, ZAMMIT Jessica.

**It-Tfal li rċevew il-Grizma ta'
I-Isqof nhar il-Hamis
6 ta' Meġju 1999*****Is-Subien:***

AGUIS Gerald, APAP Christian, ATTARD Anthony George, ATTARD George, ATTARD Marwel, BONNICI Justin, BORG James, BORG Josef, BORG Stephan, BRIFFA Errol, CAMILLERI George, CINI James, CUTAJAR George James, FARRUGIA Joseph, FARRUGIA Josmar, FENECH Emanuel, FORMOSA Andrew, FORMOSA Corry, FORMOSA Mark, GALEA George, GAUCI Kevin, GRECH Andrew, GRECH Melvin, GRECH Thomas, MICALLEF Donald, MIZZI Christopher, MIZZI George Mario, PACE Daniel Joseph, PAVIA Lauren, PORTELLI Trevor Frank, PORTELLI Shaun, SCHEMBRI Fabio, SILLATO Sergio, SPITERI Savio, TABONE Andrew, XERRI Aidan, XUEREB Andre', ZAMMIT Ruben.

Il-Bniet:

ATTARD Amanda, AXIAK Larissa, AZZOPARDI Vanessa, BAJADA Maria, CASHA Sarah, CASSAR Charmaine, CAUCHI Kristen Marie, DEBONO Marisabelle, FALZON Elaine, FARRUGIA Christiana, FARRUGIA Isabella, FENECH Stephanie, FORMOSA Maria, FORMOSA Renata, GALEA Maria, GATT Marilyn, GRECH Rebecca, MERECIECA Antonella, MERECIECA Marion, MIZZI Nadine, MUSCAT Jennifer, PORTELLI Sandra, SAID Cynthia, SALIBA Anna, SALIBA Annalise, SCICLUNA Angele, SCICLUNA Katya, SPITERI Ramona, XUEREB Amanda.

jaqbad mill-paġna ta' quddiem

It-Talba tal-'Missierna'*Ergajt waqqaftni!*

- **Mhux inti seijahtli. Inti gheadt: 'Missierna li inti fis smewwiet.' U, hawn jien.**

O Mulej!

- **Ghax qed tiskanta!**

Se nkun sinciera mieghek. Iva ninsab sorpriza hafna. Ma stennejtx li ser twegibni.

- **Mur obsor! Mela din hi l-fidi kollha li ghandek fija.**

Insomma issa li qed tkellimni, xi trid?

Ara ha nkun sinciera. Ma tantx hsibt x'irrid. Taf int, kull tant u tant ngħid din it-talba biex inhossni ahjar.

- **Eh! Mela għalhekk qiegħda titlob, biex thossok ahjar! Issa qed nifhem. Komplì, komplì.**

Jitqaddes ismek.

- **Minuta! X'tifhem b'jitqaddes?**

*Tfisser... Ha nara taf. ... Issa sew!**Taf li ma nafx ezatt xi tfisser.*

- **Imma, inti s-soltu tuża kliem li ma taf xi tfisser meta titkellem man-nies?**

Le.

- **Mela allura ghax taghmel hekk meta tkun qed titkellem miegħi? Wara kollox dak li hu t-talb: diskursata bejni u bejnek.**

*Għandek raġun, Mulej. U bilhaqq xi tfisser eżzatt 'jitqaddes'?**X'fisser tagħti għieh lil Ismi.*

Mela dak li qed nitlob għalih hu li kulhadd jagħti għieh lill-isem tieghek.

- **Iva, dik l-idea bejn wiehed u iehor.**

Issa nista' nkompli?

- **Mela le.**

Tiġi salnatek.

- **X'saltna għandek f'moħħok?**

M'inhix ċerta!. Kull ma naf hu li d-dinja donnha saret ta' taħt fuq.

- **Mela inti x'tip ta' dinja tixtieq li qed tgħix fiha?**

Nixtieq nara lil kulhadd jgħix fil-paċi.

- **Imma inti tgħix fil-paċi ma' kulhadd?**

Kważi kulhadd! Imma hemm xi ftit li nixtieq li jsibu kappell

jgħihom. Hemm wiehed mill-għirien li nixtieq narah jemigra lejn in-North Pole.

- **Imma x'tgħidli dwar l-inkwiet li taqla' inti? Int m'intix xi anglu, taf!**

Isma hi, issa qed tweggaghni, Mulej. Ma tahsibx li qed tehodha wisq bis serjeta?

- **Imma kont int li tlabt biex tiġi salnatek. Allura ghax ma tibdiex bik innifsek? Inti tixtieq tkun membru tas-saltna tiegħi, hux veru?**

Iva, imma m'inhix dejjem ċerta xi jkollì nagħmel.

- **Is-saltna tiegħi tikber b'dawk li jfittxu li jkunu onesti, jgħidu s-sewwa u li jkunu ġusti. Fi ftit kliem, dawk li jgħamlu dak li nixtieq jien.**

Li tixtieq int : dak li kont ser ngħid. Nista' inkompli?

- **Mela le!**

Ikun li trid int fis-sema, kif wkoll fil-art.

- **'Fl-art' nahseb li taf li tfisser fil-hajja tiegħek wkoll?**

Eq, mela!

- **Tajjeb, mela x'se taghmel dwar dan?**

X'jiġifieri x'ser nagħmel dwar dan? Għadni kemm tlabt proprju fuq hekk?

- **Iva veru. Imma ipermitili nerga nistaqsik: x'se taghmel dwar dan?**

Ma kont qed nippjana li nagħmel xejn.

- **Eh! Mela hekk qegħdin l-affarijiet? Inti titlob biex issehh ir-rieda tiegħi; imbagħad torbot idejġ u ma taghmel xejn. Mhux ahjar inkunu prattiċi! Meta kien l-ahhar li ppruvajt tgħin li xi hadd? U x'tgħidli fuq ilsienek?**

Leqaf, Mulej. Jien m'inhix aghar minn haddiehor. Imma xorta nixtieq li kont persuna ahjar.

- **Tajjeb. L'affarijiet qed jidhru ahjar! Li titlob jista' ikun perikoluż taf!**

X'jiġifieri?

- **Jekk tiehdu bis-serjeta tista tispicċa persuna**

differenti. Komplì jekk joghgbok.

Isma, illum it-talb qed jiehu aktar hin mis-soltu. Soltu nispicċa f'zewġ minuti eżatt. Li qed jinkwetani hu dan: Jien suppost niltaq ma xi hadd fil-hamsa. Nistghu nispicċaw din id-diskursata darb'ohra.

- **Tispicċa f'zewġ minuti eżatt? Dan jidher qisu xogħol ta' malajr. Mela ma tistax tistenna? Minuta ilu kont qed titlob biex issir ir-rieda tiegħi. Imma issa qed jidher li rridu nagħmlu r-rieda tiegħek.**

Insomma, mela nahseb ahjar inkomplu. Hobzna ta' kuljum aghatina illum.

- **Għal x'hiex qed titlob issa? Għall-hobz - ta' l-anqas hekk tgħid it-talba, hux hekk?**

- **Iva, imma hobz għal min?**

Mhux għalija?

- **Għalik? Ma tanx tidher bil-ġuħ għalija! Allura xi trid aktar?**

Isma', tehodnix hażin, Mulej. Jien m'inhix qed ingerger. Jien grat għall-hafna affarijiet li għandi. Imma xorta nhoss li għandi xi haġa nieqsa. Kultant inhoss li jonqosni xi haġa.

- **Dak li qed thoss hu ġuħ spiritwali.**

Ġuħ spiritwali! Ma nahsibx li naf xi trid tgħid.

- **Il-ġisem uaman għandu ruh wkoll. Ir-ruh wkoll għandha bżonn l-ikel.**

Issa qed nifnem!

- **Ahjar inkomplu bil-bqija tat-talba. Jien interessat hafna fil-parti li jmiss.**

(waqfa qasira)

- **Għaliex m'intx qed tkompli? Qed nibza' minn x'tista' tgħidli.**
- **Ipprova għidli u tara.**

Ahfrilna dnubietna, bħalma ahna nahfru lil min hu hati għalina.

- **X'tgħidli dwar il-kunjata?** Kont naf li ser issemmiha. Imma, Mulej din hi l-aktar persuna hażina li qatt iltaqjt magħha. Kieku kelliha ma' tagħtix kas ta haddiehor!

F'GHULUQ IL-75 SENA MILL-MIĠJA TAD-DRIEGH TA' SAN FRANĠISK SAVERJU F'GHAWDEX

Grajjja li nkitbet b'litri tad-deheb fl-istorja tal-Knisja f'Ghawdex hija dik tal-Hadd 2 ta' Gunju 1924 meta f'Ghawdex ingabiet ir-Relikwija Insinji tad-Driegh ta' San Franġisk Saverju, l-Appostlu Ġizwita ta' l-Indja. Qabel ma' nghaddu biex nitkellmu dwar din il-grajja tajjeb li nagħtu tagħrif dwar dan il-qaddis, għieh u glorja tal-Kumpanija ta' Gesù imwaqqfa minn Sant Injazju ta' Loyola fl-1540

IL-HAJJA TA' SAN FRANĠISK SAVERJU

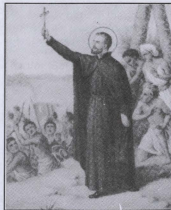
San Franġisk Saverju kien iben don Juan de Jasu, duttur fl-Universita' ta' Bologna u president tal-Kunsill Rjali, u Maria Azpilcueta, bint familja nobbli. Huwa twieled fis-7 ta' April 1506 u f'Settembru 1525 għadda biex jistudja fl-Universita' ta' Pariġi. Tnejn mill-kumpanji tiegħu kienu l-beatu Pietru Favre u Sant' Injazju minn Loyola il-futur fundatur tal-Kumpanija ta' Gesù. Ma' dawn it-tnejn u erba' oħra huma għamlu vot li jmorru l-Art Imqaddsa, u jquaddsu lil hajjithom għall-hajja apostolika fil-faqar u fis-safa'. F'Settembru tas-sena 1534 taħt il-harsien ta' Sant' Injazju għamel l-eżerċizz spitalwali meta ddecieda li jingħaqad għal dejjem f'imhabba għal Alla u għall-bnedmin.

Ha l-Ordinazzjoni Sacerdotali fil-14 ta' Gunju 1537. F'dak iż-żmien ir-RE tal-Portugall, Gwanni III talab lil Sant' Injazju minn Loyola, missjunarji għall-Indja. San Franġisk tleaq ma' qassis ieħor għal din il-missjoni fil-15 ta' Marzu 1540, u wasal Lisbona f'Gunju mnejn tleaq bhala Legat tal-Papa lejn l-Indja fis-7 ta' April 1541.

Dan il-qaddis għadda mhux biss fl-Indja, imma wkoll fil-Gappun (1548-1551) u fiċ-Cina (1552) ixxerred il-kelma tal-Vanġelu ta' Kristu fost dawn in-nies. F'dawn l-artijiet kbar San Franġisk għalliem, qarar, ipriedka u għammed. Għalliem iż-żgħir, lill-ilsiera u wkoll lil-lebbriżzi.

San Franġisk Saverju miet bejn it-2 u it-3 ta' Dicembru 1552 assistit minn in-iz nistrani jismu Antonju fejn sena qabel kiteb minn xhieb kien għadda dan il-qaddis. Biex għisnu jintemm tefgħulu l-gir, imma xhur wara sabuh mhux imhassar u haduh gewwa Goa, fejn wasal fil-Gimgha Imqaddsa tas-

Kitba tal-Kan. Dun Nikol Vella Apap

sena 1554. Id-"Driegh" tal-lemin tiegħu li fuqu sejrin nitkbu li bih dan il-qaddis għammed tletin elf infidil ġie mehud Ruma fis-sena 1616 fejn huwa meqjum fil-knisja famuza "Ta' Gesù".

IL-WASLA TAD-DRIEGH TA' SAN FRANĠISK SAVERJU F'GHAWDEX

L-Imġar, il-post fejn kella tasal din ir-Relikwija Insinji kien mimli bin-nies. Nies minn Nadur, mill-Qala u Ghajnsielem. Tir ta' masklu fis-6.30am għamel sinjal li din ir-Relikwija kienet qorbot lejn Ghawdex. Ma' dan is-sinjal beda d-daqq tal-qniepen, it-tisfir tal-vapur u t-tixjir ta' l-imkarat. Id-dghajjes tax-Xatt kienu mżejna b'damask u b'nadar tal-Papa u ta' Malta. Hekk kif ir-Relikwija waslet l-Imġar magħha kien hemm il-Patrijiet Ġizwiti Furci, Robinson u Mejlak, flimkien ma' l-Isqof f'Ghawdex u l-Kummisariju Tonna. Fost iċ-ċapċip u l-għajjat ta' Evviva l-Appostlu ta' l-Indja, ir-Relikwija tad-Driegh ta' San Franġisk nizelet l-art fost il-kant tat-tral ta' l-Iskejjeġ tal-Gvern li kantaw l-innu "Iste Confessor Domini Coletens". Taħt il-veranda tax-Xatt kien hemm il-morda li kienu minn ta' l-ewwel li biesu din ir-Relikwija Insinji.

Fi triqtha lejn ir-Rabat din ir-Relikwija Insinji għaddiet minn fuq il-weraq tar-rand li kienu jkisu l-art kollha. Id-Driegh ta' San Franġisk għadda minn Triq San Bartimew fix-Xewkija u fil-mirah tal-Knisja saret turija ta' ferħ u ta' qima minn nies ta' dan ir-rahah. Ir-rahah kien imzejjen bit-trufeġ, b'nadar u rand. L-Isqof Mons Gann. Marija

Camilleri, Agostinjan, ta l-Barka bir-Relikwija fil-misrah tal-knisja.

F'Corso Fortunato Mizzi (sa ftit ilu Triq it-Tigrija u illum Triq ir-Repubblika) kien hemm jistennew il-fratelli ta' l-irhula kollha, patrijiet, qassisin, Kanoniċi, Kappillani u Arciprieti, Seminaristi u l-kieru tal-Belt Victoria u l-Kapittu tal-Katedral li wara f'rumaw purċissjoni sa l-Knisja Katedrali.

Quddiem id-dar tas-Sur Ettore Tabone (illum l-Kazin tal-Banda Leone) twaqqfet kappella proviżorja mżejna għall-okkazjoni. Mill-Gran Kastell beda jinstema l-isparar tal-maskli u murtali. Minn fuq l-artal l-Isqof u l-Benedizzjoni li dak il-poplu li honoq din it-triq. Hemm kif il-purċissjoni dahlet fil-Katedral, fit-8.30am tat-2 ta' Gunju 1924, Mons Alfons Marija Hili għamel priedka ta' l-okkazjoni.

IL-FUNZJONI FIL-KATIDRAL

Wara l-Indirizz ta' Mons Hili, tkanta l-innu "Iste Confessor", l-Antifona u "Te Deum". Wara sar il-bews tar-relikwija minn dawh kollha miġbura fil-knisja u saħansitra mill-morda li kien hemm fis-sagrestija. Fl-10.30am ir-Relikwija nizzluha mill-Katedral u haduha għand xi morda u wara fil-Konservatorju ta' l-Isqof.

Wara nofs in-nhar, fit-3.00pm, saret purċissjoni oħra gewwa r-Rabat u r-Relikwija ta' San Franġisk Saverju waqfet fejn il-bieb principali tal-Knisja Parrokjali ta' San Gorg, f'misrah Savina fejn il-Knisja u f'misrah it-Tomba fejn Santu Wistin. Meta r-Relikwija waslet piazza San Franġisk dahluha wkoll fl-Isptar Victoria u wara għand is-sorjiet Frangiskani ta' Triq Palma. Minn dan il-post inghatat il-Barka lin-nies kollha.

Il-Purċissjoni wara komplet lejn il-Kappella Proviżorja li ssemmit iktar l-quddiem u hemm inghatat il-barka biex wara titkompa l-triq lejn l-Imġar. L-Isqof u l-Kumitat nizzlu lejn l-Imġar fejn inghatat l-aħhar Barka b'din ir-Relikwija qabel ma haduha fuq il-vapur "Golly" li tleaq lejn Malta fis-6.30pm.

Din il-grajja halliet eku kbir fost il-poplu tal-gżira Għawdxija u hafna minn dawh li twieled f'dak iż-żmien inghataw l-isem Frangiskju Saverju : l-Appostlu l-Kbir ta' l-Indja.

Biblijografija:

1. Bibliotecha Sactorum. Vol. V. pp. 1227, 1228.
2. Patri Albert Busuttli S.J. Il-Hajja tal-qaddis. Vol. IV pp. 141/143
4. "Malta". Ieri-Lunedì 2 Giugno 1924
5. Kan Dun Nikol Vella Apap. "Grajjet mill-Imghoddi". Ms. pp. 67-72

jaqbad min pagna 4

It-Talba tal-'Missierna'

- Imma, inti m'ghadekx kemm tlabt : 'bhalma nahfru lil min hu hati ghalina?'

U, isa Mulej; ghax ma tirragunax f'it! Ninsa li ghamliti? Mank niflah narha?

Emmenni ma' niflahx naraha quddiem! Ghad jiddispjaciha li tidher quddiem!

- Mela ergajna lura ghaż-żminijiet tal-qedem: ghajn ghal ghajn u sinna ghal sinna. Imn'alla mhux kulhadd jahsibha bhalek, ghax kieku nofs in-nies tad-dinja qieghdin bla snien u bla ghajnejn. Allura se nehodha li m'intixi se tahfrilha?

Ser inkun onesta! Ma nistax inwieghdek.

- U sadanittant tistenna li jien nahfirek? Allura int mhux ser tahfrilha?

Iva, daqshekk.

- Mela ghax ma tmurx tiltaqa' ma min kellex tiltaqa'. Tibqax tahli hinek.

Taqtaghlix barra Mulej. Minuta! Ghadek hemm? (wara f'it) Donnu qata' l-linja. Kont ser nghid li forsi nista ninsaha wara kollox. Hekk se naghmel! Ghadek hemm, Mulej?

• Iva.

Tajjeb. Bezzajtjni ghal-mument. Hsibt li qtajtli.

- Sew qed nifhem li ma tantx tiegu gost meta xi hadd jaqtaghlek barra.

U ma' tafx li ma niehux gost!

- U dak ezattament li taghmel int meta ma' tahfirx. Taqta' lil xi hadd minn mieghek, u tingata' minn hadd iehor. Allura x'ser taghmel? Ser tahfrilha?

Iva!

- Inkomplu bit-talba!

Iddahhahnix f'it-tigrib;

Għax qed iġeghni nidhaki! Ghax qed tghid hekk Mulej?

- Ghiddi din! Xi darba ġejt b'żonni u ridtni nghinek biex tidhol f'xi periklu? Mhux int dhalt b'ghajnejk

miftuha berah! Irrid nghid li hadd ma jgaghelek taghmel affarijiet hżiena bilfors. Taghmel hażin ghax trid!

leqaf, Mulej, smajt bizzejjed! Naf xi trid tghid! Kultant l-affarijiet ingibhom b'idejja stess. Imma kultant l-affarijiet jigu quddiem wiċċi bla ma nkun irrid!

- Veru! It-tentazzjoni m'hix hażina filha nnifisha. Hija 6-ċans li tipprova kemm int fidil lejja u matur.

Allura ghal x'hix ser nitlob?

- Itlob biex ikollok l-ghajnjuna tirbah it-tentazzjonijiet li tista tevita, u tirreżisti dawk li ma tistax tahrabhom.

Jidher li dan hu parir tajjeb.

- Issa, tista' tkompli.

Ehlna mid-deni.

- X'ghandek f'mohhok?

Kelli habib li miet finċident tat-traffiku u iehor li miet b'kanċer f'eta żgħira.

- Nispera li m'intix twahhal f'ija?

Le, ma tarax!

- Taf li jien ma rridx li dawn l-affarijiet jigru.

Imma meta jigru dawn l-affarijiet tisma' lil min jghid: Din il-volonta' t'Alla!

- Le, m'hix il-volonta' tiegħi li jigru tragedji bhalma semmejti!

Imma, inti ma' stajtara ta li ma jigru?

- Id-dinja hija dinja imperfetta! Barra minn hekk in-nies huma liberi.

Allura inti ma tistax tiggarrantili hajja nieqsa minn kull uġigh u sagrifċċji?

- Le! Lanqas stajt naghmel dan ghal l-bni stess. Imma hemm haġa li ser naghmel.

X'inhu?

- Nghinek f'kull inkwiet li jista' ikollok.

Mulej, anke jekk ikolli nimxi mill-iktar wied mudlam, ma nibżax sakemm ikolli lilek miegħi.

- Jien inkun mieghek żgur. Tista' isserrah rasek.

Grazzi Mulej. It-talba tiegħi spiċċat.

- Kellna diskursata mhux hażin!

U żgur!

- Hafna jghidu t-talb, imma ma jitolbux. Jekk matul din id-diskursata li kellna wrejtek fejn qed tiżbalja, dan ghamiltu ghax niehu hsiebek. Nixtieq li tkun iktar kument. Tista' tmuri! Imma ftakar li minkejja kollox jien inhobbok kif int.

Kif jien? Bin-nuqqasijiet kollha li ghandi? Dan veru, Mulej?

- Veru, u nittama li nerga' inkellmek ma ndumx.

Żgur li nerga nkellmek!

- Mela, flimkien nghidu 'Hekk Ikun'.

IL-ĠIMGHA MQADDSA F'MALTA**PASSIONE A MALTA**

Artiklu pubblikat fil-ħarġa tar-rivista ta' kull xahar mahruġa mis-Salesjani ta' Don Bosco, II BOLETTINO SALESIANO ta' April 1999 jagħti dettalji dwar id-drawwiet mabutin mal-Ġimgħa Mqaddsa f'Malta. Wiehed mir-ritratti bil-kulur ma' dan l-artiklu ta' Giancarlo Manieri, huwa propju l-istatwa hekk msejjaħa "Il-Vara l-Kbira" li tingarr fil-purċissjoni devota u tradizzjonali li ta' kull sena toħroġ mill-Bażilika tagħna. L-artiklu jibda billi jagħti hjiel tal-bidu tal-konverzjoni tal-Maltin għall-Fidi Nisranija, imbagħad ikompli billi jsemmi l-tradizzjonijiet tal-Ġimgħa Mqaddsa bil-purċissjonijiet u d-devozzjonijiet li jsiru saċ-celebrazzjoni ta' l-Għid il-Kbir. ●

Rokna tat-Ħfal

Gheżiež tfal,

Minn hawn u ftit iehor tibdew tonfhu bis-shana. Minn hawn u ftit iehor ukoll tibdew tghumu u ċcafcfu. Biss qabel jiġru dawn il-hwejjeġ, hemm xi haġa mportanti li intom jeħtiġilkom taghmlu. Iva, qatju x'inhil: l-eżamijiet anwali. Dawn ukoll qeghdin wara l-bieb u hemm bżonn li ikoll kemm intom tkunu mħejjijin tajjeb għalihom. Jekk tmorru hażin, aghar għalikom għax ikoilkom tghaddu s-sajf kollu tistudjaw. Imma anke għal dawk li jmorru tajjeb u jghaddu minn kollox, xorta jibqagħlhom id-dmir li matul is-sajf kollu, l-istudju u l-qari ma jabbandunawhomx.

Fit-Tielet Hadd ta' Lulju, bhas-soltu, ikollna l-festa sabiha u għażiża tal-Patrun taghna San Ġorġ. Fuq dan is-sugġett forsi jkollna ċ-ċans li nitkelmlu f'haġa oħra. Sadanittant, kunu mħejjijin tajjeb għal din il-festa, biex bhal dejjem, il-festa ta' San Ġorġ tkun waħda mill-aqwa.

Ix-xahar ta' Mejju huwa x-xahar tal-fjuri, iżda fuq kollox huwa x-xahar dedikat lil Ommna tas-Sema, il-Verġni Mqaddsa Marija. F'dan iż-

żmien hekk sabih u għażiż, aghmlu kemm tifilhu devozzjonijiet lejn il-Madonna. Uruha li thobbuha tabilhaqq u bis-serjeta' biex Hi wkoll thobbkom, thariskom u teħliskom minn kull tiġrib tar-ruh u tal-ġisem. U l-aktar permezz tat-talba sabiha li Hi ordnat lil Bernadette u lit-tliet itfal ta' Fatima: ir-Rużarju Mqaddes. Permezz ta' din il-talba, hafna mill-problemi jsolvu ruħhom. Itolbu dejjem lil Marija biextagħmlikom tfal tajba u żżommkom bogħod mid-dnub biex hekk tferrhu dejjem lil Binha Ġesù.

Jghidu li waqt il-play famuża tal-Passjoni li ssir kull għaxar snin f'Oberamergau fil-Germanja, Ġuda deher fuq il-palk, xagħru mqanfed, ma jafx fejn hu għax biegh lill-lmghalleh tiegħu. U beda jghajjat:

"Issa x'ser naghmel? Għand min nista' immur biex nikseb il-mahfra?"

U pront pront, tifel zghir mill-platea, għajjat:

"Mur fejn il-Madonna...Mur fejn il-Madonna!"

U kieku Ġuda mar fejn il-Madonna, ma kiex jiddispra.

Dak it-tfajjel ċkejken jaghti

tagħlima ilna ikoll. Qatt m'għandna naqtagħu qalbna u nibzghu meta naghmlu xi dnub. Niftakru fil-Madonna. Immorru għandha u Hi żgur tidhol għalina quddiem Binha Ġesù u taqlaġhina l-mahfra ta' drubietna. Mela, kuragg!

Għal-lum dak kollox, tfal. Sa kemm nerġghu niltaqgħu, il-Bambin iberrikkom.

Tata'

1/3-Ziju Peppi

VIDEO ON LINE

Internet Access Service

VOL, 4th Floor
109 William Reid Str.,
Gzira

Tel: 312000

Fax: 320000

e-mail: info@vol.net.mt

www.vol.net.mt

JUM SAN ĠORĠ F'PENRITH FI-INGILTERRA

Jum San Ġorġ 1999 ġie celebrat b'mod mhux tas-soltu fl-Uffiċju ta' l-Infommazzjoni Turista ġewwa Penrith fl-Ingilterra kif deher f'rapport fil-gazzetta the Cumberland News tal-Ġimgħa 23 ta' April. F'dan l-iffiċju ttellgħet wirja b'pitturi u stampi dwar San Ġorġ kif ukoll mudell ta' dragun mahdun minn studenti ta' Ullswater Community College. Din il-wirja kienet tinkludi wkoll bord (ritratt) li kellu fuqu mappa ta' Malta u Għawdex fejn kien hemm indikati l-Belt Victoria u Hal Qormi, kif wkoll ritratti ta' l-istatwa u l-kwaru titulari tal-Bażilika taghna, tal-faċċata tal-Bażilika mixgħula għall-festa u ritratti oħra. It-tagħrif dwar Malta u Għawdex li ntwerfa f'din il-wirja in għabar minn Viv Rumbold ta' Penrith TIC meta kienet fuq

vaganza f'Malta f'Jannar li għadda. Skond dan ir-rapport saret ukoll trasmissjoni diretta minn George Hotel fejn kien intervistat il-manager il-ġdid Alex Borg li huwa Malti.

RAINBOW FAIR III

Fil-Kumplex tat-Teatru ASTRA
28 ta' Mejju - 1 ta' Ġunju 1999
ARTIĠJANAT SIRJAN, EĠIZZJAN U TUNEŽIN

AIDA Spettaklu fit-Teatru ASTRA

Mhux faċili tella' opra ta' l-kobar ta' l-*Aida* ta' Giuseppe Verdi b'suċċess minghajr preparazzjoni ghaqlija u saġrifċċji minn kull min ikun dahal biex jorganizza avveniment bhal dan. Id-diffikultajiet jikbru meta tqis li ghal hafna nies l-*Aida* hija opra ta' l-Arena di Verona, tat-Terme di Caracalla, ta' spazji kbar fejn l-ewwel ma titpaxxa hija l-ghajn. Huwa ghaldaqstant ta' sodisfazzjon kbir li tghid li l-*Aida* ttelegħet fit-Teatru Astra, kienet spettaklu li paxxiet lil kull min kien prezenti sew mill-lat viżiv kif ukoll mill-lat mużikali, u l-organizzaturi jistghu bir-raġun kollu jgħoddu din l-okkażjoni bhala suċċess iehor ma' dawk li kellhom fis-snin li għaddeu.

Bhal hafna melodrammi, l-*Aida* tirrakkontalna storja ta' mhabba u saġrifċċju. L-istorja hija ambjentata gewwa l-Eġittu, xi elf sena qabel Kristu, fejn għal hafna żmien kien hemm gwerra kontra l-Etjopja. F'wahda minn dawn il-battalji Aida tista' prigioniera ta' l-Egizzjani u tispjoca skjava u qaddeġja ta' Amneris, it-tifla ta' Farawni. Hawnhekk hija ssir thobb lil Radames, il-kaptan ta' l-armata Egizzjana, li hu mahbub ukoll min Amneris. Radames ukoll iħobb lil Aida iżda huwa jiġi magħżul biex jiġġieled kontra l-Etjopiċi mmexxija mir-Re tagħhom Amonasro, li huwa wkoll missier Aida.

Meta Radames jiġi lura rebbieh, b'Amonasro prigionier, hija tintebah kemm id-destin kien krudil magħha. Hija tinsab maqbuda bejn l-imhabba lejn art twelidha, l-Etjopja, l-imhabba għal missierha, u l-imhabba lejn Radames. Is-sitwazzjoni li ssib fija Aida hija wahda li tesigi għażla. It-treġedja ssehh meta hija ma tkunx trid tirrinunzja la għal Radames u lanqas għal niesha u allura tikkonvinċi lil-mahbub tagħha biex jaharbu flimkien lejn pajjiżha. Kif Radames jinqabad sejjer jahrab magħha u jiġi kkundannat għall-mewt bhala traditur, Aida tiddeċiedi li tibqa' miegħu hi wkoll u jmutu t-tnejn flimkien.

Għall-partijiet prinċipali ta' din l-opra t-Teatru Astra gieb lis-sopran **Pamela Kucenic** (Aida), it-tenur **Rumen Doicov** (Radames), lill-mezzosopran **Ivanka Ninova** (Amneris) u lill-baritonu **Andrew William Smith** (Amonasro). Bla ebda dubju l-ewwel tnejn hallew impressjoni tajba hafna bil-vuċi sabiha li għandhom u gheni mhux ftit sabieħ assigurat is-suċċess ta' din l-opra. Tassew hasra li Smith ma tantx kien jiffah u allura ma setax juri l-potenzjal tiegħu.

Il-partijiet l-oħra tkantaw kinn **George Reid** (Ramfis, is-Sacerdot il-Kbir), **Bruno Ricci** (ir-Re), **Rosabelle Pavia** (Sacerdotessa), u **Arthur Micallef** (Messagero). Kelma ta' tifhir tmur lil min ha hsieb ix-xenarju u l-kostumi verament sbieħ, liż-żeffiena u lil **Tanya Bajona**, lill-Kor, li kella biċċa xogħol iebes u li taht id-direzzjoni għadlija ta' **Maria Frendo** hareġ bl-unuri kollha, u lil dawk kollha li taw sehemhom wara l-kwinti.

Għogħobni s-Surmast **Joseph Vella** li mexxa tajjeb u żamm kontroll assolut fuq l-orkestra u n-numru kbir ta' kantanti li kellu quddiemu. Hadt l-impressjoni li seta' halla l-partitura d-dar!

Abraham Borg

